

Iluziile și deziluziile poeziei

După volumul *Proba de gimnastică* (2008), ediție definitivă a poeziilor lui Marin Mincu, Editura Vinea publică în 2011 postumele autorului într-o carte* ce creează prin textele redactate în manuscris, prin dactilograme, prin fotografiile italiene și prin întreaga arhitectură, impresia vieții, dar mai mult decât atât, impresia scrisului viu, a poemului care „se face”, care palpită și pe care, paradoxal, tocmai moartea, senzațiile crepusculare, precaritatea ontologică, neîncrederea îl revelează, îl fac să se decanteze. Scriitorul, un experimentalist și textualist declarat, mânat de dorința irepresibilă de autenticitate, caută să dreneze, să aducă în câmpul literaturii frustrarea, convulsiile interioare, sașietatea, oboseala, sentimentul corpului în ruină ca germenii ai scriiturii.

În *Dulce vorbi în somn*, scrisul nu se constituie totuși doar în catalizatorul acestor stări și nici nu are valoare strict compensatorie, ci este el însuși o manifestare agonică, devitalizantă: „nu mă împinge să fiu/ nicio dorință ca și cum/ aș fi trăit deja totul/ orice tentație mă lasă rece/ mă umple de rușine vanitatea/ de a fi viril și când/ descopăr că trupul îmi e încă viu/ mă apuc de scris/ și pe măsură ce scriu/ scriitura îl slăbește de tot” (*Slăbire*).

Nemișcarea, decăderea, resemnarea, slăbiciunea, amorțeaua simțurilor sunt emblematice în acest volum. Mizeria, care ulcerază realitatea, oferă totuși din loc în loc imboldul necesar declanșării energiilor textualiste în poeme austere, atent caligrafiate și cizelate, după cum se observă în manuscris: „În orașul tomitan atât de murdar/ se năclăiește orice dorință de puritate/ nici piatra nu se mișcă din loc când o calci/ doar viezurii chițcăie liber pe străzi// n-am nici-o bucurie să-i aliniez/ în fiecare zi la proba de gimnastică/ să-i văd cum mă pândesc mârșav/ cu ochii înroșiți de neputință// e totuși un exercițiu nobil să-i biciuiesc/ din când în când/ se gudură tremurând sub arsura/ cuvântului meu poetic și dispar” (*În orașul tomitan atât de murdar*). Un alt primum movens al creației îl reprezintă voluptatea suferinței, sugerând identificarea trupului cu litera-mărturie: „am să stau în nemișcare/ legat fedeleș de saltea asta/ de care mi s-a impregnat pielea/ spinării ca un decorativ pergament egiptean” (*Am să stau în nemișcare*). Scrierea devine astfel o modalitate ce permite în sens nietzscheean autocunoașterea, un act de fondare și de de-

fondare ontologică, ființa turnându-se în versuri, crescând sau pierzându-se în negativul scriiturii: „din păcate/ în afara lui Urmuz/ nu a murit nici un scriitor roman/ din voință proprie/ să fii gata/ când te cheamă textul/ să te arunci în copcă/ fără regrete/ a avea curajul tragic/ de a trăi în Miorița/ îngrozindu-i pe alții/ cu moartea ta” (*Din păcate*).

Optând în general pentru tranzitivitate și pentru o notație laconică, Marin Mincu refuză iradiația metaforei, densitatea metafizică a expresiei, reflexivitatea pură: „sunt mai sceptic/ în legătură cu poezia metafizică/ nu se abhoră nimic din ce-ai trăit/ nici nu se așteaptă semne celeste// acolo nu sunt decât niște zei casnici/ ce se ceartă crâncen pentru nemurire/ în postumitatea ingrată// a te apăra de ceilalți/ îmbrăcând armura de var/ prin care să nu mai răzbească/ nici o abjecție” (*Sunt mai sceptic*).

Deziluziile poeziei, neîncrederea în simboluri funcționează ca un imperativ al scriiturii autentice: „nu vreau să mă-nfășor în simbol/ cresc atâtea tentații în jur că/ nu mai știi când ești autentic/ sau ai început să simbolizezi// nu îl invoc pe orfeu în apărare/ ci scormonesc după acel gând mârșav/ ce l-a făcut s-o suspecteze brusc/ și să privească în urmă// mai mult decât simpla curiozitate/ era o probă de cunoaștere esențială/ în loc să arunce acea privire simbolică/ putea să o accepte așa cum era” (*Nu vreau să mă-nfășor în simbol*). Dezabuzat, poetul deplânge lipsa inspirației, a momentelor de iluminare („nu poți scrie decât dacă/ simți un curent mai mare”), absența viziunilor fertile sau sărăcia existenței, a realului care nu-i mai oferă experiențe ce merită a fi tematizate: „nu știi de ce nu pot să mai scriu/ nu-mi mai secretă mâna/ nici un vers care să/ mă urmărească și în vis/ cum mi se întâmpla când eram tânăr” (*Nu știi de ce nu pot să mai scriu*); „am o stare de neastâmpăr/ de așteptare încordată la pândă/ realului mă întreb ce ar putea/ să-mi ofere nu știu/ ce alte experiențe netraversate” (*Pânda realului*).

Spectacolele livești din *Cu fiecare dimineață* sau *Peste tot ce noi am făcut au...*, sintaxa simplă nu exclude totuși în unele texte o recuzită mitică și nu anulează emoția care se condensează în versurile de dragoste: „nu am fost prea atent/ și am alunecat în capcană/ ca Dalila ea îmi tunde părul/ eram studenți/ astfel mi-a luat puterea” (*Nu am fost prea atent*), „sunt neîmpăcat că nu

pot/ să mărturisesc toată/ dragostea ce-ți port/ în tot ce fac//
îndoiala te fierbe și te/ turbură și pe mine mă/ mistuie clipă de
clipă” (*Sunt neîmpăcat că nu pot*). În acest compartiment al liricii
sale, autorul se mai lasă încă măcar fugitiv bântuit de iluzia
poeziei în care și-ar putea amprenta sentimentele pentru a le
transmite mai departe: „aș vrea să citești aceste/ rânduri din care
să afli/ măcar o parte din suferința mea” (*Dacă eu aș muri acum*).

Poemele de dragoste sunt micro-armonii în care se ghicește
un vizionarism neașteptat: „nu căuta că nu am cuvinte/ să mă
apăr: sunt într-o/ perioadă când nu cuvintele/ trebuie să pri-
meze// arhetipal sunt aici/ precum arborele patului/ lui ulise.
Singur pot/ să știu dacă și tu ești”. Ascunsă într-o subterană a
existenței, poezia se lasă văzută preț de o clipă orfică, semn că
autorul nu neglijează cu totul senzația că aceasta este tributara
intuiției unor viziuni și nu doar operației de textualizare: „nu mă

opresc să mă uit/ înapoi a zis; euridice s-a/ repezit în brațele celui
din subterană tocmai când el s-a întors// s-o privească. A fost un
gest/ de curiozitate, de încercare a/ privirii dincolo spre a
cunoaște sau de dragoste/ nimeni nu poate ști.// cert este ceea ce
a rămas/ acolo unde-i este locul: sicriu/ de patimi ce se luptă cu/
propria-i carne foșgăind” (*Nu mă opresc să mă uit*).

Respectând canoanele textualismului poetic pe care l-a apro-
ximat teoretic, Marin Mincu își focalizează atenția asupra
modului în care omul, realitatea se resorb în poezie. Textele se
substituie acestora, restituind „fișe de existență trase la xerox” cu
acuratețea specifică artei fotografice. Dincolo de ele, iluziile și
deziluziile mării poezii se coc tot la temperatura generată în
adâncimea poemelor de magma viziunilor.

Marin Mincu, *Dulce vorbi în somn*, postume,
Editura Vinea, București, 2011, 147 p.